

Promocija prezidenta Masaryka na naši univerzi

Zgodovinski dogodek, ki mu je prisostvovala v duhu vsa jugoslovanska javnost

Ljubljana, 31. januarja.

Danes ob 11. dopoldne se je vršila v vseučiliški zbornici svečana promocija prezidenta češkoslovaške republike dr. T. G. Masaryka za častnega doktorja Univerze kralja Aleksandra I. Promocije so se udeležili zastopnik prezidenta Masaryka, izredni poslanik in opolnomočeni minister češkoslovaške republike na našem dvoru dr. Robert Flieder, ban dr. Marušić, podban dr. Pirkmajer, češkoslovaški konzul Ševčík in podkonzul Zihelka, komandant Dravske divizijske oblasti general Ilić, zastopnik ministrstva prosvete, bivši minister dr. Niko Zupančič, župan dr. Puc, direktor Ljubljanske kreditne banke Krofta in njegova soproga, italijanski konzul Rainaldi, francoski konzul Neuville, prosvetni šef dr. Lončar, soproga prvega častnega doktorja naše univerze dr. Majaronova z najodličnejšimi ljubljanskimi damami, podžupan prof. Jare, podpredsednik Odvetniške zbornice dr. Zirovnik, predsednik Glasbene Matice dr. Ravnihar, predsednik Zdravniške zbornice dr. Rus, policijski upravnik dr. Guštin, upravnik Narodnega gledališča Oton Zupančič, višji državni pravnik dr. Grasselli, predsednik višjega deželnega sodišča dr. Rogina, predsednik Zveze industrijev Dragotin Hribar in tajnik inž. Šuklje, direktor konservatorija Hubad, državni pravobranitelj dr. Souvan, sreski načelnik dr. Andrejka, podpredsednik jugoslovensko češkoslovaške lige Pustoslemšek, dr. Egon Stare, direktor pošte dr. Gregorič, zastopnik mestnega šolskega sveta nadsvetnik Govekar, dekani vseh fakultet, vseučiliški profesorji ter veliko število visokošolcev.

Rektor dr. Serko je v svojem pozdravnem govoru poudaril velik pomen slavnosti in pozdravil zastopnika prezidenta Masaryka dr. Fliedra, zastopnika ministrstva prosvete bivšega ministra dr. Zupančiča, bana dr. Marušića, konzularni zbor, divizijskega generala Ilića, župana dr. Puca in vse zastopnike banskih in javnih uradov in korporacij, nakar je nadaljeval:

Rektorjev govor.

Velečastita gospoda!

Težko mi je najti k otvorniti današnje svečanosti primernih besed, ker se bojim, da bi spričo imena moža, ki mu veljajo, izzvenele v praznoto.

Težko je v kratkih besedah objeti vso veličino moža, ki je koval v usodnih dneh usodo celega naroda in jo dokoval v svobodni suvereni češkoslovaški državi.

Malo je mož, katerih ime bi toliko pomenilo ne samo za naše brate, tam ob Vltavi, Labi in Moravi, ampak tudi za nas, kot pomeni ime Masaryk.

Bila je vojna, bili so težki usodni dnevi, temni in mračni za Slovane na severu in na jugu, ko je svetlo Masarykovo ime v temo naših duš in nam budilo upanje v srcih. Verovali smo vanj, zaupali mu in ga ljubili. Bil nam je znanik nove dobe, prorok prihajajoče svobode, vsaj je bil, ne oziraje se na skoro nepremostljive ovire in ne glede na najtežje osebne žrtve, hiteč neutrudno, brez miru in počitka iz ene antilantne države v drugo, z brezprimerno energijo in doslednostjo zastavljal vse svoje enormne duševne potence in sile in vso svojo etično veličino za dosego enega cilja, da reši svoj in naš narod pogina. Bil je mož, kakršnih se ne rodi mnogo in je uspel. In ko je uspel, ko je zasijalo solnce svobode nam in našim severnim bratom v svobodnih nacionalnih državah, je naš čelu svojega osvobodjenega naroda postal in ostal simbol zvestobe in bratstva med Jugoslavijo in Češkoslovaško.

Pa bil nam je še mnogo več. K njemu kot vzor-možu, zagovorniku svobode vesti, brezkompromisne poštenosti in močnatosti, je romala naša akademska mladina in se vračala prepričana njegovih idej med svoj narod, ponosna, da ga je smela imenovati svojega učitelja in vodnika. Celi generaciji našega naroda je bil Tomaž Masaryk vzor moške značajnosti in prosvetljenosti. Njegovo ime je zlomilo premoč Dunaja in napotilo naše dijaštvo v Prago na ne nam v škodo. Bili so celi možje, ki so se vračali, se pozivali nanj, se imenovali njegovi učenci in propagatorji njegovih idej. In bili smo in mogli smo biti ponosni nanje.

V najgloblji hvalečnosti za brezprimerne zasluge, ki jih ima Tomaž Masaryk — Washington češkega naroda, za našo kulturno, politično in nacionalno življenje in za neprecenljive zasluge, ki jih ima še posebej kot bivši učitelj naše akademske mladine za naš narod — mu je podelila filozofska fakulteta univerze kralja Aleksandra Prvega častni doktorat kot najvišje odlikovanje, ki ga univerza po svojih fakultetah sploh more dati.

Sklep filozofske fakultete je univerzitetni svet v svečanosti seji dne 6. marca 1930. aklamativno sprejel.

Služajne nepravilke so nanesele, da nam je šele danes mogoče opraviti tudi svečani ceremonijel.

Gospod prezident Tomaž Masaryk sam se, žal, ni mogel odzvati naši želji in priti med nas. Sprejeli bi ga bili z vso ljubeznijo in priarčnostjo, ki smo je sposobni. Nič manj priršč in pozdrav naj velja zato njegovemu zastopniku, izrednemu poslaniku in opolnomočenemu ministru pri Nj. Veličanstvu kralju, gospodu dr. Robertu Fliedru, ki ga v imenu naše univerze prosim, da sporoči gospodu prezidentu naše

iskrene želje, da bi ostal še dolgo vrsto let ohranjen svojemu narodu, nam in vsemu človeštvu.

Dr. Kidrič izvrši promocijo.

Ko je rektor končal svoj govor, je zapel akademski pevski zbor pod vodstvom dirigenta Neffata slovaško narodno pesem »Teče voda, teče« s krasnim solom prof. Kureta iz Kranja. Nato je rektor pozval promotorja dr. Kidriča, naj izvrši promocijo. Pred promotorja, ki je stal skupaj z dekanom filozofske fakultete dr. Kelemeno na podiju pred rektorjem dr. Šerkom, je stopil poslanik dr. Flieder in izjavil v latinščini, da sprejema doktorsko čast v imenu prezidenta dr. Masaryka. Po promociji je spregovoril poslanik dr. Flieder v slovenščini:

Prezidentova poslanica.

Vaša magnificenca! Vaša spektakularita! Dame in gospodje!

Doletela me je posebna čast, da zastopam g. prezidenta Masaryka pri promociji za častnega doktorja ljubljanske fakultete in da v njegovem imenu sprejemem to visoko čast, najvišjo čast, ki jo je mogoče podeliti na univerzi kralja Aleksandra. G. prezident Masaryk mi je naročil, naj vam sporočim naslednje njegovo pismo in poslanico:

Ze kot študent sem na univerzah na Dunaju in Lipskem opazoval razne slovanske dijake; to opazovanje sem nadaljeval kot akademski učitelj. Prizadeval sem si namreč tudi na ta način spoznati karakterje in nadarjenost posameznih slovanskih narodov; ustvaril sem si nazore o Slovanih in njihovih usodno kulturnih nalogah s študijem njihovih duševnih kvalitet. Kmalu sem spoznal, da se Slovenci v tem odlikujejo po svoji pridnosti in energiji; tudi sem se prepričal, da so nam Slovenci dali odlične slaviste — oboje mi je služilo pri primerjanju malih narodov in njih poslanju z narodi številčno večjimi in velikimi.

V podelitvi doktorata ljubljanske univerze vidim priznanje za svojo stvarno utemeljeno simpatijo do Slovencev in zahvaljujem se zato tem topleje za izkazano mi čast.

T. G. Masaryk I. r.

Rudarjem preči najhujše

TPD je odpovedala delavstvu kolektivno pogodbo -- Panika med rudarji

Trbovlje, 30. januarja.

II. skupina Rudarske zadruga je prejela od Trboveljske premogokopne družbe pismo obvestilo, da odpoveduje delavstvu kolektivno pogodbo, ki jo je sklenila 21. oktobra 1929 z vsemi trboveljskimi rudarskimi strokovnimi organizacijami, kot vzrok navaja družba težak položaj in veliko krizo na premogovnem trgu. Brez dvoma bo ta odpoved delavstvo močno razburila, ker se boji, da je to predznak znižanja mezd. Radi tega bodo delavske strokovne organizacije sklicale v najkrajšem času zborovanja in javne shode, na katerih se bodo posvetovali o ukrepih, ki bodo potrebni, da se ta težki udarec odvrne, kajti delavstvo je vsled dolgotrajne krize že itak izčrpano, ter bi novega udarca ne moglo prenesti.

Zagorje, 31. januarja.

Med vojno in nekaj časa tudi po prevratu se je v vseh naših rudnikih vpeljal takozvani »Raubbau«. Takrat se je samo kopalo in kopalo, za vsa ostala dela pa, ki tudi prihajajo v poštev pri rednem obratu, ni bilo ne časa, ne zadostnih sredstev. V mirni dobi je bilo treba vse zamujeno nadomestiti. Rudniki so sprejeli veliko število delavstva, ki bi naj nadoknadilo zamujeno. Medtem pa je z veliko naglico napredovala moderna tehnika. Razumljivo, rudarska industrija je segla po njenih ekonomičnih iznajdbah. Tako so imeli fizično silo delavcev in uporabo modernih strojev, kar je imelo za posledico, da so bila vsa v prejšnjih časih neizvršena dela kmalu nadoknadena.

Kmalu za tem so se pojavili prvi glasovi o premogovni krizi. Od leta 1925 ne moremo več govoriti o rednem obratovanju naših premogokopov, kajti od tega časa dalje smo imeli priliko opazovati vsakojake motnje, ki so v povojnem času prvokrat udarile naše delavstvo leta 1926.

Tega leta so se izvršile velike redukcije delavstva-premogarjev. Vzrok temu pa ni bil samo v tem, ker je nastopila kriza v oddaji premoga, temveč v racionalizaciji dela. Rudarjevo delo je podesetorilo in še več — stroj.

Pri nas obstoja že dalj časa zastoj v oddaji premoga, kar je povzročilo v letih od 1927 do 1931 nadaljne krize. Vendar se to ne sme istovetiti z raznimi premog izvažajočimi državami, kakor so Nemčija, Anglija, Poljska itd., kajti mi smo premog uvažajoča država. Ze dalj časa se vršijo praznovanja »šihov« in redukcije delavstva pri TPD, ki zaposluje približno 7500 redarjev, vendar radi tega še ne moremo reči, da imamo premogovno krizo v državi, ko vendar vemo, da so ostali premogokopi zaposleni, celo aki, ki vsebujejo premog slabše vrste.

V našo državo se uvažata ogromna množina inozemskega premoga. Carine prosto si utira pot na Jadransko morje preko Sušaka premog iz Angleške, češko-poljski premog pa se prevažata po Donavi v Beograd. Močno razvito industrijo v Vojvodini pa zalaga pečurški premog. Rud-

Masarykovo poslanico je poslušalo vse občinstvo stoji. Dr. Flieder je nato izrekel zahvalo za promocijo v češčini s temi besedami:

Prezidentov zastopnik se zahvaljuje.

Vaša Magnificenca, dame in gospodje, dovolite tudi meni osebno, da se kar najtopleje zahvalim v prvi vrsti ljubljanski univerzi kralja Aleksandra Prvega za čast, ki je bila izkazana našemu ljubemu prezidentu, katero mi Čehoslovaki ocenjujemo kot izraz spoštovanja do našega prezidenta, vidimo pa v nji tudi izraz prijateljstva in ljubezni do češkoslovaškega naroda in češkoslovaške države. Zahvaljujem se torej v imenu naroda in države, katero imam tu čast zastopati na dvoru Njegovega Veličanstva kralja Jugoslavije, v prvi vrsti poklicanim činiteljem univerze za ta krasen čin blagonaklonjenosti in priznanja in zahvaljujem se vsem onim številnim gostom in zastopnikom uradov, ki so danes prišli, da prispevajo k slavi univerzitetne slavnosti, in na ta način izrazili svoje simpatije k našemu prezidentu in celemu češkoslovaškemu narodu. Končam z željo največjega razvita ljubljanske univerze kralja Aleksandra Prvega, z željo sreče in slave vsej slovenski veji jugoslovanskega naroda.

Po poslanikovem govoru je stopil pred njega bivši minister dr. Niko Zupančič in ga pozdravil v imenu ministrstva prosvete.

Zastopnik ministrstva prosvete čestita.

Gospod minister, izvolite izročiti v imenu ministrstva prosvete kraljevine Jugoslavije danes promoviranemu častnemu doktorju ljubljanske univerze g. predsedniku bratske Češkoslovaške republike dr. Tomi Masaryku najprišrčnejše čestitke in slovanske pozdrave. Ministrstvo prosvete si šteje v izredno čast, da je v njegovem območju zabeležen kot častni doktor eden najnamenitejših moč sedanjega dobe, otec češkoslovaške države, svetovno znani kulturno-politični delavec in praktični filozof.

Bodite tudi Vi, gospod minister, ki zastopate g. prezidenta Masaryka pri našem vzvišenem vladarju, a danes tudi tu pri promociji, iskreno pozdravljeni.

Zastopniku prezidenta dr. Masaryka so nato čestitali rektor dr. Serko in drugi odličniki. Slavnost je zaključil akademski pevski zbor s petjem češkoslovaške in naše državne himne. Vso svečanost je oddajala po svetu ljubljanska radijska postaja.

stran TPD in njenih odjemalcev. V največji meri pa zanima ta stran naše delavstvo, ki je obupano zasledovalo lanskoletna pogajanja med državnimi železnicami in TPD, ki se je držala parole: če ne popustite, vržemo 7500 rudarjev na cesto, naj gredo s trebuhom za kruhom.

Končno pa je lani le popustila TPD. In kakšen je bil efekt pogajanj? Bilo je za 30.000 ton manj naročil, cene so se znižale za 6%, 10000 rudarjev je bilo odpuščenih in uveden se je štiridnevni delovni teden. Ministrstvo drž. železnic si je sicer prihranilo 6% na izdatkih za premog, a rudarji, že itak ubogi, so izgubili 96 delovnih dni. Če računamo en šiht 51 Din, je izgubil en delavec okrog 4896 Din, kar znaša za celokupno delavstvo 34.272.000 Din. Te velike posledice je nosil samo slovenski rudar in naše gospodarstvo. Kajti TPD je vsekakor prišla na svoj račun, kakor sedaj, tako tudi v bodoče.

In zopet stojimo pred temi nesrečnimi pogajanj. Sušlja se o veliki redukciji delavstva. Nekateri prerokujejo celo preseljevanje rudarjev. Gotovo so prišli ti glasovi na ušesa TPD, ki pa previdno molči. Naše rudarje pa je strah pred bližnjo bodočnostjo, ves čas jim brli pred očmi strašna beseda — redukcija, a nihče jim ne more dati tolažilnih besed. Šlišijo le pozdrav jamskih paznikov: Le glejte, da boste dovolj »lajstali«!

TPD je gotovo pripravljena na boj. Če se ne bo našel sporazum pri bodočih pogajanjih, bo pač toliko in toliko državljanov vrženih na cesto. Posledice bodo občutili zopet najbolj delavci in naše narodno gospodarstvo.

Bodoča pogajanja za dobavo premoga bi se ne smela vršiti samo s trgovskega vidika, temveč naj pred očmi tistih, ki so za to poklicani, lebdi eksistenca tisočih jugoslovanskih rudarjev in njihovih družin, razvoj in življenje vseh premogokopnih krajev.

Tudi rudar, kri našega naroda, je naš dober državljan in dolžnost vseh je, da pomagamo so-državljanu. Če bo imel naš delavec zasigurno eksistenco, bo lažje prenašal napornosti svojega težkega poklica, vera in ljubezen do očetnjave bo pognala še bujnejše.

Hrastnik, 31. januarja.

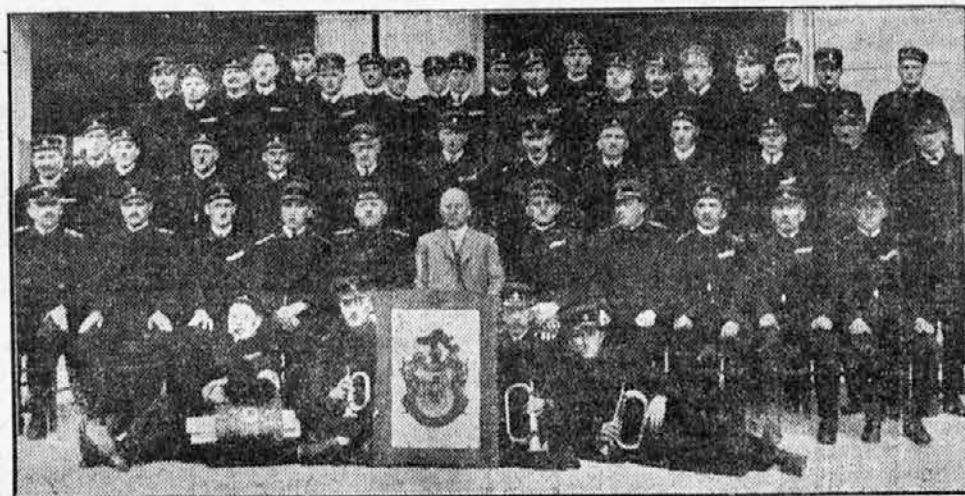
Beda po naših rudniških revirjih postaja venomer hujša. Baje bodo rudarji praznovali že po štiri dni v tednu, zato bodo njih dohodki taki, da bo skoro nemogoče živeti, zlasti onim, ki imajo številnejše rodbine.

Da bi se bedi vsaj nekoliko odpomoglo, namerava baje rudniška uprava odpustiti v enem svojih revirjev, kjer je večina delavstva iz vrst manjših in tudi večjih posestnikov, take, ki bi se lahko za silo preživljali s kmetijo, ter jih nadomestiti z delavci, ki so odvisni samo od zasluzka pri rudnikih.

Ne vemo, koliko je na stvari resnice, mnenja smo pa, da bo treba pri event. takih redukcijah velike pazljivosti, kajti marsikdo, ki ima morda par malih njivic ali mal gozdiček, tudi ne bo mogel živeti brez stranskih dohodkov. Je pa to morda res poizkus, ki bi znal omiliti revščino med poklicnimi rudarji.

Rudniški gasilci v Trbovljah

bodo letos proslavili svojo 50-letnico

Trbovlje, 31. januarja.

V nedeljo popoldne se je zbrala v svojem gasilskem hramu na Vodah naša vrla rudniška gasilska družina, da napravi svoj letni delovni obračun ter si v skupnem posvetovanju badože korakala — bližnjemu na pomoč. — Priznati moramo, da vlada v rudniškem gasilskem društvu vzoren red in disciplina, na priznanih načelih bratstva in medsebojne tovariške ljubezni do bližnjega, ki je temelj gasilске organizacije.

Občni zbor, katerega se je članstvo udeležilo v svečanih uniformah, je vodil častni predsednik društva rudniški ravnatelj g. inž. Julij Pauer.

Načelnik tov. Holesček je zatem izčrpno poročal o delovanju društva v preteklem poslovnem letu. Zahvalil se je vsem dobrotnikom.

Iz tajniškega poročila, ki ga je podal tov. Ule, posnemamo, da ima društvo 50 rednih, 54 podpornih, 1 ustanovnega in 2 častna člana. Imelo je lani 27 praktičnih in teoretičnih vaj in se je udeležilo vseh oficijelnih državnih in narodnih proslav, med drugim je bilo tudi pri sprejemu g. ministrskega predsednika generala Petra Živkoviča na trboveljskem kolo-dvoru častno zastopano. Tudi reševalni oddel-lek je v polni meri izvršil svojo človekoljubno nalogo. Rešilni avto je interveniral v nič manj kot 372 primerih, ko je prepeljal težko bolane ali ranjene v bolnico. Ustanovljen je bil samaritanski odsek, ki je priredil za svoje članstvo samaritanski tečaj, ki ga vodi društveni zdravnik dr. Baumgarten, katerega obiskuje

40 žensk. Naloga teh izvežbanih samaritanecv in samaritantk bo, da bodo enako, kot gasilci pri požarih in elementarnih katastrofah, tudi oni v nujni sili trpečemu bližnjemu v pomoč. Poveljnik tov. Hauptman poroča kratko o delu in napredku na polju tehniške izpopolnitve društva, ki je bilo v preteklem letu omejeno le na najnujnejše nabave. Poročilo tov. blagajnika Rozmana je bilo kratko, toda zadovoljivo, kar priča, da je tudi blagajna pod večim vodstvom. Sledila so poročila pevskega odseka, ki šteje 12 članov. Načelnik tov. Holesček poroča nato o dopolnitvi pravilnika za zavarovanje ob smrti samaritantk in naraščanja, kot obstoji tako zavarovanje pri članih-gasilcih. Predlog glede dopolnitve je bil soglasno sprejet. Pri volitvah je bil izvoljen odnosno potrjen v celoti stari odbor.

Načelnik poroča nato o nameri društva, da zavaruje svoje članstvo zoper nezgode pri požarih in elementarnih katastrofah.

Nato so se določile smernice za delovanje društva v tekočem poslovnem letu. Sklenjeno je bilo, da se priredi 31. maja tombola, 19. junija pa proslavi društvo 50letnico svojega obstoja. Društvo se za to proslavo že sedaj intenzivno pripravlja.

Zupni načelnik tov. Guček pozdravlja občni zbor v imenu župe in gasilske zveze izrekajoč zahvalo častnemu predsedniku g. inž. Pauerju. Končno povzame besedo častni predsednik g. ravnatelj inž. Pauer ter se zahvali načelniku, ostalim funkcionarjem in članstvu za vzorno in požrtvovalno delovanje ter jih vzpodbuja k nadaljnjemu vztrajnemu delu.

Maribor

m Sokolska prireditve. Sokol Maribor I. prireditve danes ob 20. uri zvečer v telovadnici inženjerske podčastniške šole družabni večer. Na sporedu so: predavanje, deklamacija, šaljiva igra »On in njegov kompanjon« ter prosta zabava s plesom.

m Akademija naraščaja Jadranske straže. Pomen morja za naš narod in državo je vsakemu znan, prav tako pomen in namen Jadranske straže. Zaradi tega smo preprčani, da bo Maribor vedel ceniti trud našega naraščaja, ki bo nastopil jutri, na Svečnico popoldne ob 16. uri v Narodnem domu z zares izbranim sporedom. To bo v našem mestu prva prireditve naraščaja Jadranske straže. Kar čuti z našo mladino in za našo domovino, vse v Narodni dom!

m Lekarniška služba. Nočno lekarniško službo bo imela od danes opoldne do prihodnje nedelje opoldne lekarna Vidmar »Pri sv. Arehu« na Glavnem rgu.

m Lutkovno gledališče. Uprizoritev igre »Obuti mačke« v lutkovnem gledališču Sokola v Narodnem domu ne bo jutri, na Svečnico, ampak danes v nedeljo popoldne ob 15. uri. Gostoval bo br. Lavrenčič z novim Gasperčkom.

m Predavanje o osrčju Afrike. V petek zvečer je Mariborčan g. Leon Poljanec predaval na Ljudski univerzi o svojih doživljajih v Guineji in Sudanu v Afriki, kjer je živel dve leti pred izbruhom svetovne vojne. Predavanje, v katerem je pojasnil svoja izvajanja s svojimi slikami, je vzbudilo obilo zanimanja in bo g. Poljanec v kratkem imel še drugo predavanje. Obisk predavanja je bil mnogoštevilčen.

m Občni zbor zadruge »Pohorska vzpenjača«. V petek zvečer je bil v hotelu »Zamorec« občni zbor zadruge za gradnjo vzpenjače na Pohorju. Zbor je otvoril in vodil predsednik mestni župan dr. Juvan. Sledila so poročila posameznih funkcionarjev. Iz teh poročil je bilo razvidno, da akcija vsestransko napreduje, vendar pa letos še ne bo mogoče pritiči z gradnjo. Pri vol. je bil izbran skoro brez spremembe dosedanj odbor. Ob enem je bilo sklenjeno razviti za gradnjo vzpenjače na Pohorje še živahnejšo akcijo.

m Z delovnega trga. Od 25. do 31. januarja je pri borzi dela v Mariboru iskalo zaposlitve 49 moških in 49 žensk. Službenih mest je bilo prostih 57, dela je dobilo 23 moških in 52 žensk. Od 1. do 31. januarja je dela iskalo 937 moških in 312 žensk. 333 službenih mest je bilo prostih, dela je dobilo 111 moških in 156 žensk.

m Mestno kopališče. Ker so naprave že očiščene in prenovljene, bo mestno kopališče od torka 3. februarja dalje spet redno poslovalo.

m SSK Maraton. Naslov novega kluba SSK Maraton je: SSK Maraton, v roke g. Krambergerja, vodje konskripcijske urada v Mariboru, mestni magistrat.

m Odpoved tekme. Za danes napovedana nogometna tekma med SK Rapidom in SK Zeleničarjem se vsled slabega vremena ne bo vršila.

m Iz gledališča. Danes popoldne ob 15. uri se bo uprizorila izredno zahvalna burka »Odgojena noč«, pretežno za okoličane, zvečer ob 20. uri pa priljubljena opereta »Grof Luksenburg« po znanih cenah. Jutri, na praznik popoldne se bo po znanih cenah pela opera »Prodana nevesta«, zvečer pa bo istotako po znanih cenah repriza zabavne Nušičeve komedije »Gospa ministrica«.

m Prihodnja glasbena premiera bo ta teden. Uprizorila se bo Leharjeva romantična opereta v treh dejanjih »Ciganska ljubezen«. Režira g. Truhovič.

m Ljudska univerza v Mariboru. V petek, dne 6. februarja nadaljevanje evgeničnega cikla s predavanjem našega znamenitega biologa, univerzitetnega profesorja dr. Zarnika iz Zagreba o pravilni izbiri moža in žene za zakon s plemensko higijskega vidika.

m Zabavni večer v Studencih. Rdeči križ v Studencih priredi o priliki zaključka prvega samaritanskega tečaja v nedeljo, dne 8. t. m. v dvorani g. Iga zabavni večer. Poleg kabaretnih točk bodo na sporedu tudi predstava, pevski nastopi, ples itd. Iz prijaznosti bo sodeloval tudi »White star jazz-band« iz Maribora. Vstopnina 5 Din, začetek ob 18. uri. Vsi prijatelji Rdečega križa so iskreno vabljeni. Po 22. uri nastopijo lahko tudi maske. Najlejša bo nagrada.

m Sobotni trg. Včerajšnji trg je bil izredno bogato založen in obiskan. Okoličani so pripeljali 8 voz krompirja in čebule, 2 voza sadja, 3 voze lesnih in lončevinskih izdelkov, 8 voz sena in 4 voze slame. Cene mesa so se znižale; perutnina pa se je podražila: piščanci 30 do 50 Din par, kokoši 35 do 55, race, gosi in purani po 60 do 120 Din eden. Merica kompirja je stala 4 do 5 Din, kislo zelje 3 do 4 Din kg, solata 3 do 8 Din, cvetače 7 do 8 Din. Zaradi Svečnice so se na štirih stojnicah prodajale sveče po 0,25 do 10, oziroma tudi 15 in 20 Din. Seno je bilo po 80 do 95 Din, slama pa 50 do 55 Din 100 kilogramov.

m Mariborske mesne cene. Volovsko meso I. vrste se prodaja po 18 do 20 Din kg, II. vrste 16 do 18, meso bikov, krav in telic 8 do 14, telatina, I. vrste 22 do 35, II. vrste 16 do 20, svinjina pa 14 do 24 Din kilogram.

m Sejem za živino. Na zadnjem mariborskem sejmu za živino je bilo: 13 konj, 16 bikov, 195 volov, 375 krav in 14 telet, skupaj 613 živali. Povprečne cene so bile sledeče: vol, debeli kg žive teže 7 do 8 Din, poldebili 6,25 do 6,75, plemenski 4,50 do 5; klavni biki 7 do 7,50; krave za klobase 2 do 2,25, molzne 4,25 do 5, breje 4,25 do 5; mlada živina 7 do 8,50, teleta pa 7 do 8 Din. Prodanih je bilo 285 živali, od teh 27 za izvoz v Avstrijo.

m Slaninarski trg. Na včerajšnji trg je pripeljalo 100 slaninarjev 332 zaklanih prašičev, 3 teleta in 1 govedo. Meso se je prodajalo po 10 do 22 Din, slanina po 14 do 16 Din kilogram.

m Ugotovitev. Zena 26. letnega Ivana Planjška, delavca, ki služi sedaj kadriški rok pri vojakih, nas naproša, da objavimo, da njen mož ni identičen z onim Ivanom Planjškom, ki je bil te dni aretiran zaradi tatvine suknje pri g. Plantanu.

m Nagla služkinja. Pred dnevi je ga. Pavla Justinova sprejela v službo 20letno Stefanijo Korenjakovo, toda že tri ure po tem, ko je službo nastopila, ji je ukradla iz omare v spal-

nici 1800 Din vreden prstan z briljantom ter ga za 280 Din prodala nekemu draguljarju, ki ga je takoj zopet oddal dalje nekemu Avstrijcu. Korenjakova je bila v petek zvečer aretirana in je tatvino priznala. Izjavila je, da je potrebovala nove čevlje, in ker ni imela denarja, da bi si jih kupila, je izmaknila prstan. Izročena je bila včeraj sodišču.

m Ugotovitev identitete. Tekom petka se je policiji posrečilo, da je ugotovila identiteto ženske, ki je od kapi zadeta umrla v četrtlet zvečer v Frankopanski ulici. Pokojnica je bila zasebnica Ivana Marklova, stanujoča v Mlinski ulici, ki je že več časa bolehal.

Celje

*** Gostovanje ljubljanske drame v Celju.** V torek ob 20. gostujejo Ljubljanci v Mestnem gledališču z dramo angleškega pisatelja Somerset Maugham »Sveti plamen«. Igro je režiral g. Skrbinek. Vstopnice po dramskih cenah v knjižarni Goričar & Leskovšek na Kralja Petra cesti.

*** »Sveti plamen«.** V torek 3. februarja ob 20. gostujejo Ljubljanci v Mestnem gledališču z dramo angleškega pisatelja Somerset Maugham »Sveti plamen«. Nastopajo Saričeva, Marija Vera, Danilova, Slavčeva, Levar, Kralj in Jerman.

*** Mrkonjičev steg skavtov v Celju priredi** v sredo 4. februarja ob 20. v veliki dvorani Narodnega doma Strossmayerjev večer. Na sporedu so deklamacije, pevske točke ter govor g. prof. Pavliča o velikem Jugoslovancu Strossmayerju. Vstopnine ni.

*** Snežno poročilo.** Na Celjski koči je zapadlo 10 cm snega. Sneženje še traja. Nameravani izlet smučarjev na Celjsko kočo se bo radi novega snega vršil, kakor je bilo prvotno določeno.

*** Smrtna kosa.** 31. januarja je na Lavi št. 26 umrl čevljar g. Lavrenčič Alojzij. Pokojni je bil stodestotni invalid in je imel znano trafiko na Glaziji. Pogreb bo v ponedeljek na okoliškem pokopališču. — V javni bolnici je umrla 31. januarja 30letna Strmčnik Frančiška, hči posesnika iz Lob pri Gornjem gradu. — Preostalim iskreno sožalje!

*** Izstop iz državljanstva.** Pri sreskem načelstvu je zaprosil za odpust iz državljanstva 25-letni, v Hambornu v Nemčiji rojeni in v St. Pavel pri Preholdu pristojni Virant Karol, ker hoče sprejeti nemško državljanstvo.

*** Trgovine in brivnice** ostanejo jutri na praznik 2. februarja ves dan zaprte. Brivnice pa bodo danes, v nedeljo, odprte od 7. do 11.

*** Mestni kino** predvaja še danes in jutri zvočni film: »Ne verujem več nobeni ženi«. Predstave ob 15., 17., 19. in 21.

*** Mesto šoferja** se odda pri avtobusnem podjetju mesta Celja. Natančnejše v oglasu v našem listu.

*** Na Obrtniški ples,** ki se vrši nočej v vseh prostorih Narodnega doma, so vsi prijatelji obrtnišva najljubšeje vabljeni. Ta ples je eden najpriljubljenejših in najprijetnejših v Celju.

*** Občutna izguba.** Gdč. Ježovnik Irma, posesnica v Grmovju pri Veliki Pirešici, je na Glavnem trgu izgubila 10 bankovcev po 100 dinarjev. Najditelj naj denar proti nagradi odda na predstojništvu mestne policije.

*** Nezgode.** 3letni posesnikov sinček Zupanc Ivan iz Sp. Hudinje se je doma polil s krompom in se močno opeknel po desni roki, desni strani prs in po obrazu. Morali so ga oddati v javno bolnico. To je v dveh dneh drugi slučaj, da se je otrok hudo poškodoval s krompom. Starši bi morali bolj paziti na deco. — 34letna dinarica Zagod Antonija iz Prelazka pri Podčetrtku je med vožnjo padla z voza in prišla pod kolo, ki ji je zdrobilo desno nogo. Prepeljali so jo v celjsko bolnico.

*** Jetnik pobegnil iz bolnice.** Pred dnevi smo poročali, da je ključavničar Stuss Albin v zaporih celjskega okrožnega sodišča pogoltnil ročaj žlice in da je bil prepeljan v ljubljansko bolnico. Ze med vožnjo v Ljubljano je hotel skočiti iz vlaka in pobegniti, pa se mu ni posrečilo. Te dni pa je iz ljubljanske bolnice neznanokam pobegeil.

Spremembe v železniški službi

Postavljen je za stalnega uradnika I/IX: inž. Golob Ivan, progovna sekcija Jesenice; zvanitnika I/IV: Schlag Feliks, kurilnica Maribor; Weber Evgen, Čakovce; Wergles Anton, kurilnica Maribor; Sinkovec Ludvik, kurilnica Ljubljana I glav. kol.; Zagar Ivan, Rakek; Smrekar Jožef, kurilnica Ljubljana II gor. kol.; Kraševac Stanislav, Ljubljana glav. kol.; Lipoglavšek Jože, kurilnica Maribor; Vever Janez, kurilnica Maribor; Jereb Janez, kurilnica Ljubljana I glav. kol.; Verhovšek Karel, kurilnica Ljubljana II gor. kol.; Fischer Franc, Maribor glav. kol.; Kemperle Ferdinand, kurilnica Maribor; Matuš Francišek, kurilnica Maribor; Repina Jožef, Ljubljana glav. kol.; Habe Maksimiljan, kurilnica Jesenice; Peruzzi Miroslav, kurilnica Ljubljana II gor. kol.; Operčkal Jožef, kurilnica Maribor; Keršman Ivan, kurilnica Maribor; Kocjančič Ivan, kurilnica Ljubljana II gor. kol.; Žerjav Josip, kurilnica Maribor; Ipavc Anon, kurilnica Maribor. Zvanitnika II/III: Rupar Janez, kurilnica Ljubljana I glav. kol.; Vengus Leopold, kurilnica Maribor; Smodej Franc, Zidani most; Gergič Ivan, kurilnica Maribor; Jevšinek Franc, Grobelno; Goštič Albin, Trebnje; Vozič Mihael, kurilnica Maribor; Imperl Peter, Zidani most; Zavašnik Valentin, kurilnica Ljubljana II gor. kol.; Kotalič Rudolf, kurilnica Ljubljana I glav. kol.; Zatlter Ivan, kurilnica Ljubljana I glav. kol.; Mastnak Franc, Savski Marof; Nikolič Martin, kurilnica Maribor; Kokalj Francišek, Domžale; Puc Srečko, kurilnica Maribor; Gale Karel, Grosuplje; Hrovatin Ivan, kurilnica Ljubljana II gor. kol.; Pohleven Jernej, Ljubljana glav. kol.; Cojhter Jožef, kurilnica Maribor; Petrovič Fr., kurilnica Ljubljana I glav. kol.; Petrič Vladimir, kurilnica Maribor; Pirc Maksimiljan, Ljubljana glav. kol.; Potočnik Stefan, kurilnica Ljubljana II gor. kol.; Puizdar Mihael, kuril-

nica Ljubljana II gor. kol.; Grgič Anton, kurilnica Ljubljana II gor. kol.; Gajser Anton, Ljubljana glav. kol.; Fabijan Francišek, kurilnica Ljubljana I glav. kol.; Bibič Rihard, kurilnica Maribor.

Pogreb apostolskega pronotarja dr. Lesarja.

Ljubljana, 31. januarja.

Danes popoldne se je vršil iz hiše žalosti Pred škofijo 7 pogreb apostolskega pronotarja, prelata dr. Jožeta Lesarja. Pogreba so se udeležili poleg številnega občinstva iz Ljubljane in dežele korporativno bogoslovci, vsi profesorji teološke fakultete z dekanom Slavičem, kanoniki, frančiškani, profesorji škofijske gimnazije v St. Vidu, Lichtenthurnova šola, številna duhovščina iz Ljubljane in okolice, podžupan prof. Jarc, dr. Natlačen in drugi odličniki. Pred škofijo so zapeli bogoslovci »atu slovenske duhovščine« »Beati mortui« v slovo, na grobu pa »Usliši nas, Gospod«. Pogrebni obred je izvršil generalni vikar, kanonik Nadrah.

Obiščite razstavo Matije Jame!

Tiho in skromno, kakor je umetnik sam, razstavlja danes Matija Jama že tretjo nedeljo v Jakopičevem paviljonu svoje slike. Tiho in brez odmeva gre Ljubljana mimo tega pomembnega kulturnega dogodka, kakor da je pregled dela enega najmočnejših predstavnikov naše upodabljačije umetnosti ne more zanimati. In vendar je umetniško delo Matije Jame vprav eden najmočnejših dokumentov današnjega slovenskega kulturnega življenja in bi si brez njega kaj težko predstavljali vsa živa stremjenja, ki dandanes nosijo naše mlade generacije navzgor. Ne hodite mimo, obiščite razstavo, ki bo trajala samo še kratek čas!

Novosti iz škofjeloškega okoliša

Škofja Loka, 31. januarja.

Pa smo ga le dobili! Po krasnih, solnčnatih zimskih dnevih je pozdravila petkovo jutro nova zima. Snežilo je vs dan, tja v noč ko so bile vse poljane prekritke z debelo snežno plastjo. Smučarji so kajpak brž pohiteli za grad.

Pravi dirindaj je nastal v Škofji Loki v četrtek na večer, ko sta se oglasila plat zvona in gasilska tromba. Meščani z gasilci vred so hiteli v Kapucinsko predmestje, kjer naj bi bila pomoč potrebna. Ker pa so ožen medtem že domači pogasili, ni bilo potrebno stopiti gasilec v akcijo. Vnele so se v dimniku saje.

Te dneve so odpotvali v Užice nekateri škofjeloški mladeniči, da se izuče v puškarski šoli. Fantom želimo v njih stremljenjih največ uspehov.

Tatvine v poslednji čas kar nočejo ponehati. Šolarju Zoranu Kranju je izginila s hodnika v šolskem poslopju lepa suknja, ki jo bo fant prav težko pogrešil. Pravijo, da so dolgoročnejši že na sledi. V Lipici pri Škofji Loki je prodajal berač neko otroško suknjo za mal denar; sklepajo, da je leta kriv tatvine. Nabiralnika pri Mariniem znamenju v Starem dvoru se je polotil neki mlajši izgubljenec. Dečko pa si je prisvojil komaj nekaj dinarjev, ko so ga zgrabile trde fantovske roke. Mladi tat je bil izročen orožnikom. Izkazalo se je, da je delikvent Ljubljčan, brez svjcev in sredstev.

Bela žena je pretrgala nit življenja ženi Jerici Stanovnikovi na Spodnjem trgu v Škofji Loki. Pokojnica je dolgo bolehal in jo je smrt rešila trpljenja. Zapušča sina edince. V Spodnjem Karlovcu se je preselila med nebeške krilate Anica Pfajferjeva. Preostalim naše sožalje!

Združena železniška odbora Domžale in Škofja Loka sta naprosila v daljšem utemeljevanju ministrstvo gradb za izdelavo generalnega in detailnega načrta za progo Sv. Peter-Polzel-Motnik—Domžale—Škofja Loka—Ziri. Ministrstvo obvešča odbora, da sedaj za trasiranje te proge v dolžini 100 km ni kredita. Pripominjamo, da so bili tozadevni prvi načrti — rekonstruiranje terena — izročeni na pristojno mesto 7. oktobra 1929; prošnja pa izročena osebno ministrskemu predsedniku g. Živkoviču.

Prevejanost mladega nepridiprava.

Komaj 15letni deček izvabi na nepošten način 350 Din.

Zagorje, 31. januarja.

Zadnje čase čitamo iz raznih krajev poročila o »pokvarjeni mladini«, ki je zagrešila razna kazniva dejanja. V naši dolini je bilo v tem oziru dalj časa dobro. Danes pa se je zgodil nenavaden slučaj zgodnje »zrelosti« komaj 15-letno zapustivšega otroka.

Kmalu potem, ko so zjutraj odprli takozvani Čobalov konzum, se zgleda v trgovini dva fantka iz prvega razreda zagorske osnovne šole in predata pastorki g. Čobala pismo, v katerem jo prosi učiteljica gdč. J. I., naj ji posodi 300 Din. Potrebne ji jih nujno, a nima toliko denarja pri sebi. Vsem se je čudno zdelo pismo gdč. učiteljice, osobito, ker je bila pisava v pismu sila slaba in pisano s svinčnikom. Po kratkem posvetoivanju so fantkoma le izročili zaproseno vsoto denarja, ki sta z njim jažno popihala.

Pastorki g. Čobala pa se je končno leto vse skupaj sumljivo in se je odpravila k učiteljici, ki seveda o vsej stvari ni imela niti pojma.

Bili so torej »potegnjenic« za 350 Din. Razbarjeni pohitijo na cesto, ko sta baš oba šolarčka, ki jima je bil denar izroččen, odhajala z zamudo v šolo. Ko sta zagledala na cesti gospodičino, sta vzela pot pod noge in v tek. Enega so vendar ujeli, ki je po daljšem izpraševanju g. Čobala priznal resnico.

15letni deček N., doma na postaji, ju je posil, naj poneseta omenjeno pismo v trgovino. Po točnem pouku, kako se morata obnašati in govoriti, da ne bo vzbujalo suma, sta šla, ta si zaslužila nagrado 5 Din. Ves denar, ki sta ga prejela, sta oddala N., ki je čakal v bližini in jima potem tudi izplačal nagrado.

Goljufo so naznanili orožništvu, ki bo N. gotovo priskrbelo večjo nagrado, kakor pa jo je on dal ubogima, sicer pridnima dečkoma.

Zimski sport v Kranju in okolici.

Kranj, 31. januarja.

Končno je le zapadlo nekaj snega. Sicer je to še vse premalo in bi bila ta ped snega dobra podlaga za še debelejšo suho plast. Vendar je mladina že v petek naložila smuči na rame in odšla v bližnje okolice.

V okolici Kranja imamo zelo lepe smučarske terene, ki so pripravi za začetnike in izvečbane smučarje. Priporočljiva sta zlasti Sv. Jošt in Sv. Mohor in pa teren med tema hriboma pri Javorniku. Ob nedeljah kar mrgoli tu zlasti dijakov in dijakin. Obiščejo nas pa tudi Ljubljanci. Ob delavnikih pa se smučajo najmlajši v »Tokljic« pod Šmarjetno goro.

Večina smučarjev je organizirana pri smučarskem oddelku kranjskega Sokola. Oddsek šteje blizu 50 članov. Zeleti bi bilo, da vsi pristopijo k Sokolu, da se zimski šport še bolj poživlji in bodo mogoče samostojne prireditve. Marljivo člani smučarskega oddeska so zgradili na severnem pobočju Šmarjetne gore, nasproti Slavčevi restavraciji zelo pripravo skakalnice. Skakalnica je 25-metrška, ima 39 m naleta in 100 m izteka. Vsa okolica skakalnice je zelo pripravljena smučarski teren. Smučarski oddsek, ki mu načeljuje že tretje leto g. Adolf Vran, se pridno pripravlja na društvene, izbirne in župne tekme, ki bodo sredi februarja v Kranju. Če tu ne bo dosti snega, bodo v Mojstrani. Tekme bodo patrolne, vsaka patrola bo štela po tri može. Start in cilj bosta najbrže v Stražišču kakor predlansko leto, ko se je vršila prva zelo lepo uspela smučarska tekma v Kranju. Start in cilj sta bila pri šentpeterskem gradu; tekmovali so čez Kučno mimo postaje sv. Jošt. Društvo je poslalo na svoje stroške sedmošolce Marjana Brillyja na smučarski tečaj sokolske župe Kranj, ki se je vršil od 5. do 12. januarja v Kranjski gori pod vodstvom inž. Janše in je bil namenjen v prvi vrsti onim bratom, ki sami vodijo po društvihi smučarske oddeske.

Marljivo smučarji so tudi skavti. Skavtinje so pod vodstvom pokrovitelja g. prof. Nika Kureta in skavtske tetke ge. Slaparjeve napravile izlet na Martuljek. Izleta se je udeležilo okrog 30 skavtinišportnic. Dijaki, ki stanejo v konviktu, pa so napravili nekaj smučarskih izletov na Sv. Jošt in Sv. Mohor pod vodstvom prefekta g. Koširja.

Bolje so se obnesli letos drsalci, ker ni manjkalo ledu. Posebno pripravi in priročni izletni točki sta močvirje v Stražišču in ribnik na Brdu. Prostora za gojitev zimskega športa torej v Kranju ne manjka. Samo da bi bilo dosti snega in ledu, pa bodo prišli vsi na svoj račun.

Občni zbor Narodne čitalnice v Kamniku

Kamnik, 30. januarja.

V četrtek zvečer se je vršil občni zbor Narodne čitalnice. Zbor je otvoril predsednik dr. Karba in ugotovil sklepčnost. Po prečitaniu zapisnika zadnjega občnega zbora se je predsednik spomnil umrlih članov Vanossija, Vivoda in dr. Horvata. Navzoči so počastili njihov spomin z vstajenjem.

Tajniško poročilo je podal učitelj Golob Ivan. Čitalnica stopa letos v svoje 63. leto in šteje 99 članov. V preteklem poslovnem letu so se vršile štiri seje.

Iz blagajniškega poročila g. Bizjaka je razvidno, da je imela čitalnica 45.198 Din prometa. Dohodki čitalnice so predvsem iz gledaliških predstav in najemnine prostorov. Čitalnični dolg se je preteklem letu zmanjšal od 20 na 14 tisoč dinarjev, kar je v prvi vrsti zasluga dramatičnega oddeska, ki je priredil 10 predstav in Miklavžev večer. Vse predstave so bile polnoštevilno obiskane, večinoma pa razprodane. Čitalnica si je zopet pridobila zaupanje kamniške gledališke publike, ki je prejele predstave skoro bojkotirala. Tudi ansambl se je pomnožil, pri zadnji igri »Rokovnjač« sodeluje skoro 70 oseb.

Z novim letom je pričela zopet po prestatku treh let posloovati društvena knjižnica. Knjižnica bo treba izpolniti s knjigami iz srbohrvaške in nemške literature, da bodo tudi letoviščarji v sezoni prišli na svoj račun.

Zivahno je bilo tudi delovanje salonskega orkestra v preteklem letu. Od občine je prejel 3000 Din podpore. Pri volitvah so bili izvoljeni v odbor gg.: dr. Rihard Karba, dr. Konrad Jančič, učitelj Golob, Golobli, Joško Klemenčič, I. Bizjak, Emil Rus, Joško Stele, Altona Skala, Stane Vedlin, Ciril Vremšak in Jože Grčar. Pregledovalca računov gg.: Anton Vedlin in Mako Koželj. Zastavonoše: Albin Justina, Alojzij Ponikvar, Tomo Homar in Jakob Malor vrh.

Odbor se bo konstituiral na prihodnji seji.